

BLOGI

Ulkomaiset sijoitukset Venäjälle vähentyneet selvästi

Venäjän talous | 24.05.2019 | Iikka Korhonen

KIRJOITTAJA

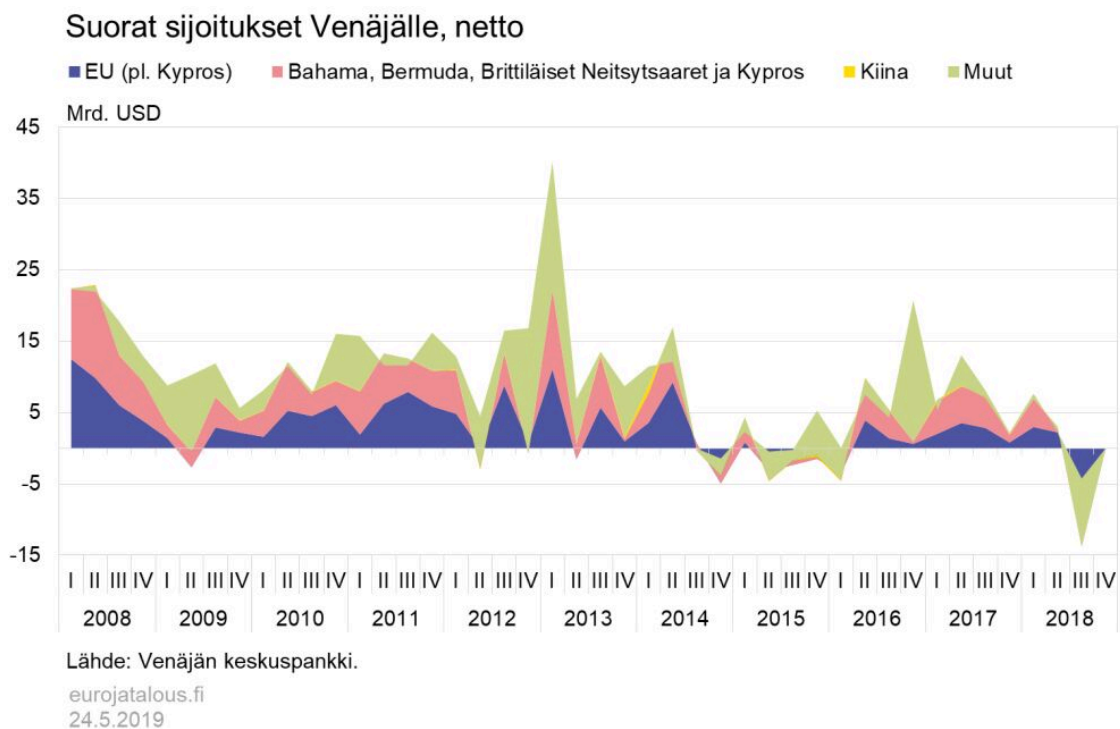

Iikka Korhonen
Tutkimuspäällikkö

Ulkomaiset sijoitukset Venäjälle ovat vähentyneet merkittävästi viime vuosien aikana. Tämä koskee sekä oman pääoman muotoisia sijoituksia että ulkomaista velkaa. Mikäli ulkomaiset sijoittajat pysyvät poissa Venäjän markkinoilta, esimerkiksi investointiasteen nostaminen on selvästi vaikeampaa.

Venäläiset yritykset ja pankit velkaantuivat ulkomaille nopeasti ennen kansainvälistä talouskriisiä 2008–2009 ja uudestaan 2011–2013 (Kuvio 1). On hyvä muistaa, että Venäjällä oli koko tämän ajan vaihtotaseen ylijäämä eli venäläiset säästöt ovat ylittäneet investoinnit. Toisaalta monet venäläiset yritykset ovat varsin suuria eli niiden rahoittaminen saattaa olla riskialtista monille venäläisille pankeille. Myös venäläiset pankit lainasivat ulkomailta välittääkseen rahoitusta kotimaassaan.

Kuvio 1.

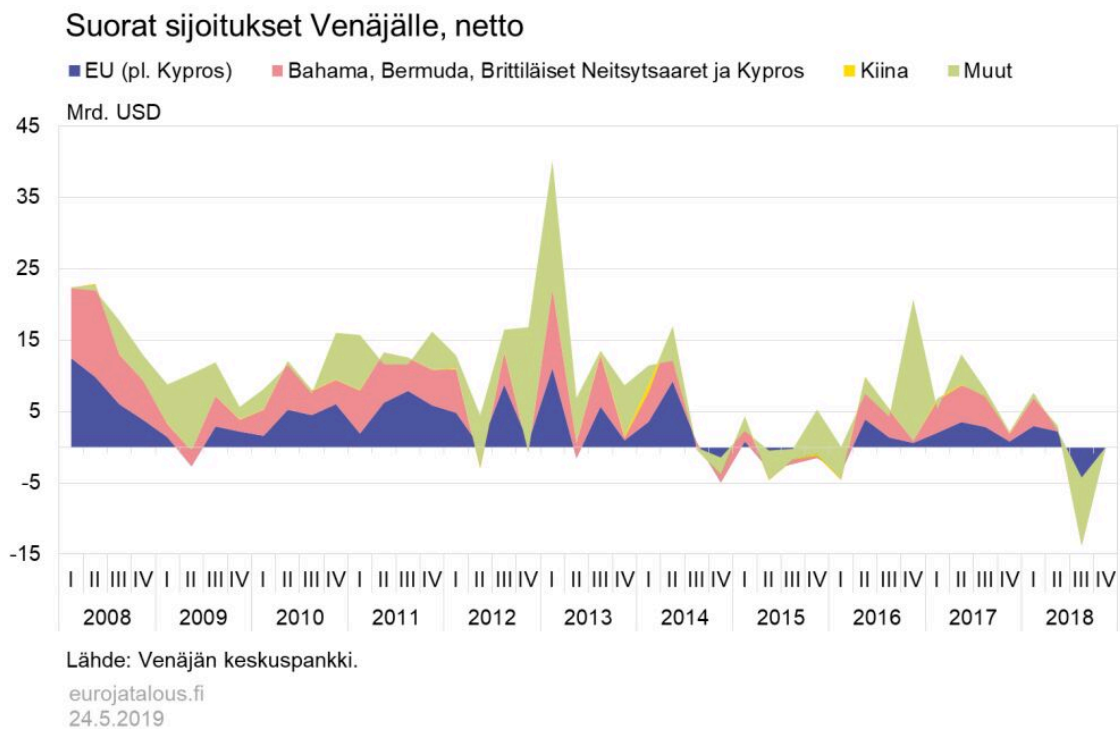
Ulkomaisen lainanoton kasvu hidastui jo vuoden 2013 aikana Venäjän talouskehityksen ja investointien vaimentuessa. Venäjän laittoman Krimin valtauksen ja Itä-Ukrainan konfliktin takia Venäjälle asetetut pakotteet vähensivät kuitenkin osaltaan ulkomaisen velkaa nopeasti vuoden 2014 toiselta neljännekseltä lähtien. Varsinaiset rahoituksen myöntämistä koskevat pakotteet tulivat voimaan vasta heinä- ja syyskuussa, mutta venäläisillä yrityksillä oli suuria vaikeuksia uudelleen rahoittaa ulkomaisia lainojaan jo keväällä ja kesällä 2014, ja niinpä ne joutuivat usein vain maksamaan lainansa takaisin.

Vuoden 2009 kriisin jälkeen venäläisten yritysten ja pankkien ulkomainen lainanotto elpyi varsin nopeasti. Sen sijaan vuoden 2014 tapahtumien jälkeen näin ei ole tapahtunut. Sekä venäläisten pankkien että muiden sektoreiden ulkomainen velka on jatkanut supistumistaan. Pankkisektorilla pakotteiden alaisten Sberbankin ja VTB:n erittäin merkittävä asema selittää kehitystä, mutta vain hyvin pieni osa venäläisistä yrityksistä on pakotteiden piirissä. Ulkomaisen velan väheneminen kertoo siis myös yleisestä epäluulosta venäläisiä yrityksiä ja maan liiketoimintaympäristöä kohtaan.

Ulkomaisten suorien sijoitusten väheneminen kertoo osaltaan samankaltaista tarinaa (Kuvio 2). Vuosien 2008 ja 2014 ensimmäisten vuosineljännesten välillä keskimääräiset suorat sijoitukset Venäjälle olivat 13,6 miljardia dollaria vuosineljänneksessä. Tämän ajanjakson jälkeen

keskimääräiset suorat ulkomaiset sijoitukset ovat olleet 4,7 miljardia dollaria vuosineljänneksessä. Suorat sijoitukset ovat vähentyneet kaikista maaryhmistä, ml. esimerkiksi Bahamalta ja Kyprokselta, joista tulevan rahan uskotaan yleisesti olevan alkuperältään venäläistä.

Kuvio 2.

Institute for International Financen tuoreen tutkimuksen mukaan Venäjä saa nousevista talouksista kaikkein vähiten suoria sijoituksia, kun tilastoista puhdistetaan yritysten uudelleen sijoittamat voitot. Vuosien 2015 ja 2018 välillä Venäjä sai tällä tavalla laskettuja suoria sijoituksia vuodessa keskimäärin 0,2 % BKT:stään. Tämä on vähemmän kuin esimerkiksi Nigerialla (0,3 %) ja Venezuelalla (0,5 %). Kun uudelleen sijoitetut voitot lasketaan mukaan, suorat sijoitukset Venäjälle olivat keskimäärin 1,5 % bruttokansantuotteesta.

Perinteisesti Venäjälle tulleet ulkomaiset sijoitukset – ovatpa ne lainoja tai suoria sijoituksia – ovat tulleet Euroopan unionin jäsenmaista sekä edellä mainituista kansainvälisistä rahoituskeskuksista. Tilastot kertovat, että vaikkapa kiinalaiset sijoitukset eivät ole kasvaneet juuri lainkaan vuoden 2014 jälkeen. Näin ollen odotukset merkittävän ulkomaisen rahoituksen saamisesta muista lähteistä ovat osoittautuneet liian optimistisiksi. Mikäli tämä tilanne ei muutu, Venäjä erkanee kauemmaksi kansainvälisistä rahoitusmarkkinoista. Se ei lupaa hyvää maan tulevalle talouskasvulle.

Ilmoittaudu 24.5. klo 16 mennessä [Venäjä-tietoiskuun](#), joka järjestetään rahamuseossa maanantai 27.5.2019 klo 9.00–12.00. Voit seurata tietoiskua myös [verkkolähetyksenä](#).

Asiasanat

BOFIT, investoinnit, pankkisektori, suorat sijoitukset, Venäjä